

Emlékezés – a Két Pattanyúsról

2017. december 8.

„Csak egyféle érték és tisztesség van!”

Tisztelt emlékező, ünneplő Közönségünk, tisztelt Vendégeink, kedves Diákok!

Emlékező ünnepre gyűltünk össze. Arra a 2 Testvérré emlékezünk, akik maradandót alkottak a maguk szakterületén: a műszaki életben, a mérnök nemzedékek nevelésében, akiknek tevékenységét, alkotásait elismerték és elismerik a tudományos és a műszaki élet területén, nemcsak Magyarország egyetemlein – főleg Budapesten, Miskolcon, Sopronban,- akiknek munkásságát megörökítették könyvek, folyóiratok, akik példaként álltak és állhatnak ma is előttünk,- ebben az ellentmondásos korban - sokoldalú egyéniségükkel, elveikkel, emberségükkel.

Arra a híres két Pattantyús testvérré emlékezünk ma, akiknek nevét és tetteit Győrben eddig valami titokzatosság fedte, akiknek munkásságát összekeverték az évtizedek során. Pattantyús-Ábrahám Gézáról 1970-ben legalább szakközépiskolát neveztek el, ezt a sokak által jól ismertet, a PÁGISZ-t. - A névadónk, a sokszínű gépészmérnök és egyetemi tanár csak kétszer járt Győrben, amikor meglátogatta itt Imre öccsét és családját. Akkor Pattantyús-Ábrahám Imre a híres vagonygyár vezérigazgatója volt. Nagy felelősséggel és emberséggel irányította azt, történelmünk letragikusabb korszakában: a II. világháború idején, és a felszabadulás utáni ellentmondásos, nehéz évtizedben. /1941-1951/

A mostani emléktábla avatással összekapcsolódó emlékezésnek egyik célja, hogy Győrben fellebbentsük a feledésnek fátylát, és fejet hajtsunk a méltatlanul mellőzött, az elfeledett, a 100 évig híres, volt –Vagonygyár vezérigazgatója előtt is. Az emléktáblán Pattantyús-Ábrahám Imre életét vezérlő gondolatát, elvét olvashatjuk: Csak egyféle érték és tisztesség van! Csak a becsületes, a lelkiismeretes ember és munka értékes, s ez független a pártállástól, a beosztástól, a származástól, a vallástól.

Ezt az elvet vallotta névadónk is, Géza. Most az emlékezés alkalmat ad arra is, hogy rövid összehasonlítást tegyünk a két Pattantyúsról, értékelve őket, hogy

megértsük, miért is téveszthették össze vagy azonosíthatták a két testvért már életükben, főleg haláluk után - és nemcsak Győrött.

Hasonló volt a két testvér pályája, egyénisége, pedagógiai módszere: Géza 1885-ben született, Selmecbányán. Imre 1891-ben, Illaván /ahol Baross Gábor, a vasminiszter/, de mindkét testvér 1956-ban halt meg, betegségben. Mindketten alkotó mérnökök voltak: Géza gépész-, Imre kohómérnök, de az elektronikában egyaránt járatosak. Tudós felkészültség és sokoldalú érdeklődés jellemezte őket, és szakmájuknak ízig-vérig nagy tanítói lettek.

Professzorok voltak, más- más egyetemen, de pedagógiai elveik, módszereik azonosak, vagy hasonlóak voltak. A felkészültséget önmaguktól és diákjaiktól egyaránt megkövetelték, Az egyetemen a mérnökképzésben fontos szerepet szántak a nevelésnek. Ők példamutatásukkal is alakították a hallgatókat. Tanári egyéniségükről, előadásaikról, vizsgáztatásukról legendák maradtak fenn, Gézáról, a közkedvelt Patyi bácsiról természetesen több, hiszen ő töretlen tanári pályát futott be Bp.-en. Mindketten ragyogóan rajzoltak, szabatosan fogalmazták meg jegyzeteiket, Igényesen, érdekesen, szemléletesen adtak elő, - bár kissé raccsolva. A mérnökképzésben a konstruktőr felelősségét hangoztatták: „A jó mérnöknek először jellemesnek és megbízhatónak, másodsor értelmesnek kell lenni, és csak harmadsorban tehetségesnek és képzettnak”, E felfogásukkal megelőzték korukat. A felelősséget különösen fontosnak tartották az életben és a munkában. Mindketten mérnökök voltak, de szakmájuk egyetemi szintű oktatását is végezték, Géza Budapesten, Imre Sopronban és Miskolcon, pályája elején és végén, a köztes időben pedig a legtermékenyebb éveiben, 1934 és 1951 között iparban dolgozott, Rimaszombaton és Győrött . Akkor a háborús körülmények között a győri vagongyár fontos hadi üzem volt. Pattantyús- Ábrahám Imre a német megszállás és a bombázások idején rendkívül felelősségteljesen végezte a gyár irányítását, Egyszerre kellett termelni és a haditermelést akadályozni, kitelepíteni a berendezéseket és bénítani az akciót. megmenteni az értékeket, a munkásokat: teljesíteni a katonai parancsot és megtagadni, gyakran kijátszva az ellenséget – de teljesíteni a vezetéssel járó, akkor veszélyes feladatokat: a gyár és az emberek mentését - lelkiismeret és a hazaszeretet szavára.

Pattantyús-Ábrahám Imre nagy felelősségérzete, tisztességes élete összefüggésben volt mély vallásos meggyőződésével, neveltetésével, családi tragédiáival. Ő nemcsak a bibliai Tíz parancsolat szerint élt, de saját maga számára alkotott emberi követelménye, a maga „Tíz parancsolata” szerint is. Ez vezette a II. világháború idején életét. 1944. február 20-i keltezéssel maradt fenn

a mappájában e gyöngy betűs kéziratos szöveg. Címe: Jócselekedetek, amelyek semmibe sem kerülnek, de becsesek a jó Isten szemében. / pár ezek közül: barátságos arc, meleg kézfogás ,türelem, az igazságtalanság jóvá tétele stb/

Ő ezek szerint élt és dolgozott, mentette társaival a gyárat, az embereket, függetlenül, hogy magyar, zsidó vagy kommunista volt. Ezért a vagonygyár a felszabadulás után már más nap termelni tudott. Nagy szerepe volt az ország újjá építésében ... a jóvátételek teljesítésében 1945 után. Nem alaptalanul kapott az új hatalomtól érdemrendeket ez a klerikálisnak mondott igazgató, aki mindig gyalog járt a Munkácsy úti vagonygyári bérházból dolgozni, amíg társai vállalati kocsin, de ő naponta betért a Kármelita templomba reggelente, majd végig gondolta a gyaloglás során a napi teendőket, és feljegyezte a zsebben hordott kis kockás noteszébe a feladatokat. Nem alaptalanul kapta 2000-ben Izráelben a posztumusz kitüntetést : a Világ Igaza címet. /Ezt a címet Jeruzsálemben a Yad Vashem bizottság azoknak a bátor embereknek ítélte oda, akik a holocaust idején zsidókat mentettek meg életük kockáztatásával. Győrben korábban csak Apor Vilmos püspökünk érdemelte ki e címet, illetve csak róla beszéltek, pedig Győrnek már 4 kitüntetettje van!//

Összefoglalva az emlékbeszéd fő gondolatait, Mi győriek, „ patyis” tanárok és diákok boldogok és büszkék lehetünk, hogy e mai Pattantyús napon két olyan nagy emberre, tudósra és mérnökre emlékezhetünk, akik szakmájukban és a mérnök nemzedékek nevelésében maradandót alkottak, akiket példaként állítottak és állíthatunk mi is iskolánk diákjai és a jövő nemzedékek elé.

Köszönet a Pattantyús Alapítványnak, fő támogatóinak, a Pattantyúsok Örököseinek, a jelen lévő Tamás fiának és a Gasztonyi testvéreknek, a PÁGISZ vezetőinek, hogy iskolánk aulájában ezentúl nemcsak Névadónk szobra előtt hajthatunk fejet, hanem testvére emléktáblájánál is, a rajta lévő mondat majd naponként figyelmeztethet Bennünket:

„Csak egyféle érték és tisztesség van!” A mai bonyolult és értékvesztes világunkban, ahol a pénz és a karrier számít, megszívlelendők a Pattantyús Testvérek életelvei: Az ember lelki és szellemi értékei fontosabbak a múlandó anyagiaknál! Az emberi kapcsolatokban és a munkában a szeretet, az őszinteség, a felelősségteljes feladatvállalás és hozzáállás, a tevékeny élet teremthet maradandó értékeket!

Kecskés Rózsa